

BRAZACORTA B. M. V.

Brachia curta. — Praça-, Braçacorta

Prope Peñaranda de Duero versus orientem, Prov. Burgos, dioc. Osma, nunc Burgos.

Parthenon. Dominicus abbas Vitensis circa an. 1160 eiecit moniales suas, quae misere in latebris specus cuiusdam vixerunt, donec Ermensindis comitissa de Lara, munifica Praemonstratensium mater, conventum eis construxit in Brazacorta, anno 1165. Ipsa fundatrix una cum filia sua Almenar intravit, exinde bona et donationes affluerunt undique. Anno 1390 adhuc erat habitatus a monialibus, quae tamen, currente saeculo XV, paulatim sunt extinctae. Facta est Brazacorta prioratus Vitensis, ab uno priore simul parochio, ad nutum abbatis Vitensis administratus. Bona eius, quae manserunt separata, anno 1576 ceduntur Collegio Salmanticensi, sed an. 1745, post diuturnum litigium ab abbacia Vitensi recuperantur³⁰⁾. Superest ecclesia, hodie parochialis, cum pulchra abside romanica, et pars monasterii, in qua habitat presbyter.

Archivalia: AHN Brazacorta 936 (10 doc. 1288/1393), quorum regesta in *Ind. Doc.* 223/33 — AHN Salamanca S. Norberto pap. 6044/45 — Arch. Mon. de la Vid MS 1 bis 160, 2 bis fol. 457/72, libro 17 203/10. — B. DE LEON 25

Litteratura: HUGO II 155 — WAEFELGHEM 259 — DHGE X 472 — *Ind. Doc.* 73, 116, 122/24, 183, 223/33 — NORIEGA DAMC 142/47

BUJEDO DE CANDEPAJARES B. M. V.

Buxetum de Campo Palearum, — in Campo de Paxares. — Bu-, Buixedo, -gedo, -geda, -sseto de Can de Paxares, -de Miranda. Vitetur confusio cum Bujedo de Juarros, abbatia O. Cist. in eadem provincia sita.

Prope Miranda del Ebro, versus orientem, secus viam ferream Irun-Madrid, Prov. et dioec. Burgos.

Abbatia fundata ante annum 1162 a Sancha Diaz Frias, uxore Lupi Diaz de Meno, oriunda e familia de Ansurez, fundatorum Retortae. Filia de Ibeas. Initio monasterium duplex, moniales transferuntur an. 1175 in Quintanilla. Abbatia possedit integram iustitiam et dominationem civilem in suo territorio sat extenso. Possedit ecclesias sequentes: Ayega San Pelayo, Valderrama San Ginés et Sta. Eulalia, San Juan de la Hoz de Miriel, Mercadillo San Pelayo, La Corzana, Arce-Miraperez, Osma en Alava, Mellena, Valcorta BMV, S. Esteban de Salcedo cum filiabus Cabriana et San Pedro, S. M. Magdalena de Zabarzuela in oppido S. Domingo de la Calzada, cum Hospitale de Fuente Cerezo (1195), quae medio

³⁰⁾ Arch. Mon. de La Vid, MS 2 bis 456 sa.

aevo partim suis religiosis administravit. Numquam habuit commendatarios. An. 1584 construitur claustrum adhuc existens. Status personalis ante reformationem: 8—10, postea 16—20, 1774: 23 religiosi. Paulo post suppressionem an. 1835 pars monasterii deletur, an. 1842 destruitur altare maius, ecclesia profanatur biennio post, venduntur bona, anno 1874 demum et monasterium, quod an. 1880 restaurant Patres Societatis dictae „Missions Africaines de Lyon“. Anno 1891 vero transit ad FF. Scholarum Christianarum, qui habent in eo novitiatum et scholasticatum suum usque hodie. An. 1935 monasterium incendio deletur, in quo multae res pretiosae et antiquae perierunt. Ecclesia modica est saec. XII.

Archivalia: AHN Bujedo Cod. 536 obituarium, quod revera provenit ex La Vid. 60 Pergaminos (1145/1570), Libros 969, 1114/29, Pap. 946/47. — Archivo de Pr6tocolos, Miranda del Ebro: Libro de Becerro (copia cartularii antiquioris, an. 1803) — Arch. Simancas RGS IV 2867 (an. 1486) — Arch. Monasterio de Espina: Index archivorum an. 1796 — Arch. Mon. de La Vid MS 1 bis 74/76, 71*, 139/50* — Arch. Monast. de Bujedo — B. DE LEON

Litteratura: HUGO II 155, pr. 91/94 — WAEFELGHEM 182 — AEE I 95, II 251 — *Ant. Esp.* II 95 — COTTINEAU 527 — DHGE X 1101/05 — ESPASA IX 1350 (confundit cum B. de Juarros), et Suppl. 1931, 655/57 — FEROTIN 189, 191, 193, 273 — GARMA Y SALCEDO 383/90 — GOOVAERTS I 137 — *Ind. Doc.* 104 sq. — *Lettr. com. Jean XXII* 7808 — MADDOZ IV 480 — MENENDEZ PIDAL 63, 118, 249 — NORIEGA DAMC 149/54, cf. 128, 214 — IDEM DHD 150/56 — *Reg. Léon X* 12885 — SERRANO *CDiplSS* II/IV cf. ind., praesertim IV xxiiij/xli — IDEM *CDMoral* xxix, 37 — IDEM, *ObBCP* II 77, 81, 93, 215, 324, 328/31, 377, 446, III 257/58 — P. de SIGUENZA III libro I, xij, xlij — ZAK 10 — *Notas historicas y contemporaneas del monasterio de Sta. Maria de Bujedo de Candepajares*, Santander 1942

Series abbatum (nisi aliter notetur, sec. DHGE)

1. Abbates perpetui	Juan de Villasandino 1409/17
Sancho 1168/1203	Pedro de Santamaria de Garoña 1417/47
Juan 1204/09	
Pedro 1209/40	Diego de Mendoza 1447/61
Miguel 1240/47	Juan de Osma 1461/97
Emeterio 1247/49	Iñigo de Nogrado 1497/1517
Martin 1252/76	Juan de Nogrado 1517/47
Fernando 1299/1313	Pedro de Nogrado 1547/59
Martin 1313/31	Pedro de Osma 1559/62
Juan de Villamañe 1331/39	Juan de Villaizán 1562/73
Pedro 1339/81	
Sancho 1381/1409	2. Abbates triennales
	Juan de Guinea 1573/76

- Francisco de Melgar 1576/79
Juan de Guinea 1579/82
Gabriel Bernaldo 1582/85
Juan de Guinea 1585/88
Pedro de Ribera 1588/91
Juan de Angulo 1591/94
Felipe Castañeda 1594/97
Fernando Ruimoroso 1597/1600
Francisco Oribe 1600/03
Pedro de Ribera 1603/06
Domingo de Luvoa 1606/09³²⁾
Marcos Garcia 1609/12
Felipe Quintanilla 1612/15
Domingo de Luvoa 1615/18
Felipe Quintanilla 1618/21
Domingo de Luvoa 1621/24
Felipe de Valencia 1624/27
Fernando de Rebolledo 1627/30
Lucas de la Carrera 1630/33
Francisco Carcamo 1633/36
Leandro de Porres y Sandobal
1636/39
Dionisio Xuara 1639/42
Alfonso de Cordoba 1642/45
Juan Gonzalez de la Cuesta
1645/48
Alfonso de Cordoba 1648/49
Francisco de la Carrera 1649/51³³⁾
Domingo Ramirez 1651/57
Bernardo Aguirre 1657/60
Juan Gonzalez de la Cuesta
1660/63
Domingo Ramirez 1663/66
Eugenio Penagos 1666/69
José de la Aguilera 1669/72
Jeronimo Perez 1672/75
Francisco Martin Vicente 1675/78
Francisco Castañeda 1678/81
Domingo del Castillo 1681/83
Diego Perez Barba 1684/87
Manuel Ibañez 1687, 1690³⁴⁾
Juan de Azevedo 1687/90
Juan de Zaldibar 1690/93
Pedro Izquierdo 1693/96
Manuel Cibio 1696/99
Diego de la Calleja 1699/1702
Pedro Ramos 1702/05
Marcos Molina 1705/08
Francisco Mantilla 1708/11
Manuel Rojas 1711/14
Juan de Julián II 1714/17
Manuel Rojas 1717/20
Juan Sesmero 1720/23
Franc. Garcia Ceballos 1723/26
Franc. Garcia Gonzalez 1726/35
Manuel Diaz Soto 1735/38
Narcisso Casanova 1738/41
Bernardo Hernaez 1741/44
Antonio Lopez 1744/47
Manuel Diaz Soto 1747/50
Francisco Angulo 1750/56
Norberto de Zarzosa 1756/59
Manuel Gutierrez Otea 1759

³²⁾ alias „de Luna“.

³³⁾ Becerro Ciud. Rodr. (DHGE omittit)

³⁴⁾ DHGE: 1687 tantum. Secundum AHN Vid. Pap. 1392 occurrit mense maii 1690

Juan Perez Angel 1759/61	Fermin Hircio 1795/98
Norberto Lexoste Azpileta 1761/62	Norberto Gonzalez 1798/1801
Basilio de Nieva 1762/65	Fermin Hircio 1801/04
Manuel Fernandez Figueroa 1765/68	Diego Landa y Puelles 1804/07
Basilio de Nieva 1768/71	Norberto Diez 1807/15
Juan Antonio del Ribero 1771/74	José Rodriguez Moroncillo 1815/18
Manuel Fernandez Figueroa 1774/77	Francisco Delgado 1818/24
José Moyano 1778/80	Adolfo Rodriguez 1824/27
Pedro Alonso de Castilla 1780/83	Agustin Illera 1827/30
Manuel Hornillos 1783/86	Manuel Eguia 1830/33
Manuel Garcia Martinez 1786/89	Isidro Crespo 1833/35
Basilio de Nieva 1789/92	Inseri nequit: Juan de Bustos (bis!)
Norberto Garcia 1792/95	Necr. Vit. 17. XII.

CIUDAD RODRIGO Sta. Maria de la Caridad

Stac. Mariae Cha-, Ca-, Karitatis extra muros Civitatis Roderici, monasterium Charitatis — La Caridad, Convento de la Charidad, S. Maria de la Misericordia de Ciudad Rodrigo

Una hora distat ab oppido C. R. (sede episcopali) versus austrum. Prov. de Salamanca. Initio dioec. de Coria.

Abbatia praeclara. Fundata est inter annos 1165 et 68 extra muros oppidi in loco dicto Las Canteras, a Ferdinando II rege de Leon, et Arnolde episcopo Cauriensi ex canonico Vitensi, in gratiarum actionem pro felici expugnatione Extremaduræ a jugo Saracenorum, et ad remunerandos Praemonstratenses pro servitiis in hoc proelio praestitis. Donatio facta est circa annum 1168 Vitali, „Sti. Leonardi abbati“. Concludunt auctores, foundationem fuisse factam in honorem Sti. Leonardi, et Vitalem fuisse eius primum abbatem. Censemus vero, Vitalem istum fuisse potius abbatem de Alba de Tormes, qui novam domum recepit in paternitatem suam. Licet extiterit ecclesia Sti. Leonardi in Las Canteras³⁵), etiam aliunde est notum, abbatem Sti. Leonardi de Alba tunc fuisse Vitalem. Anno 1171, eques Gonzalo Alguacil donavit conventui bona sua in Prado de la Torre, aliquatenus distante a civitate, ad construendum ibi monasterium in honorem B. M. V. In quo loco iam antiquitus colebatur imago B. M. V. „de

³⁵) HUGO II xciv

Caritate“. Anno 1184 confirmatio pontificia. De monialibus nihil constat³⁶⁾. Monasterium erat de jure sub paternitate abbatum Sti. Leonardi de Alba, ab anno 1442 de Retuerta, sed de facto, paulo post foundationem subditum est jurisdictioni episcopali, quod causavit litigia multa. Abbas Charitatis exercuit paternitatem, saltem a saeculo XVI, in monasterium de Ermida in Lusitania. Stephanus de la Guardia adhuc saec. XII tantas fecit donationes, ut titulum „fundator“ mereretur in obituario. Abbatia exinde habuit proventus annuos 100 000 ducatorum, erat ditissima Ordinis in Hispania. Medio aevo ecclesias parochiales possedit nullas, postea adeptus est Salamanca Sto. Tomas, Robledillo (1516, quam suis religiosis administravit solam), capellam Stae. Mariae de Alba, et parochiam Sti. Blasii, ipsi ecclesiae abbatali adnexam. Anno 1530 obtinuit privilegium recitandi matutinum ante ortum solis. Divitiae eius excitarunt concupiscentiam commendatariorum, inde lites et processus sine fine, et permultae pensiones solvendae. Anno 1525, abbas Retortae in vanum conatus est obtinere bullam, qua introductione abbatum triennialium dicti abusus possent excludi pro semper. Fernando de Chaves, abbas Charitatis, anno demum 1543 obtinuit eam, anno 1549 denuo uniuntur mensae, et anno tandem 1552 triennialitas potuit introduci. Hieronymitae reformatores anno 1568 abbatem Charitatis, zelantem contra suppressionem Ordinis, miserunt in carcerem. An. 1627 conventus petiit „ratione salutis“ translationem suam intra moenia civitatis, sed frustra. Annis 1761/95 constructum est splendidum novum monasterium, annis 1777/82 ampla ecclesia. Status personalis 1562: 15 DD, 1569: 24, 1774: 56 religiosi (quod debet esse error. In canonia non erant cellae pro tantis. 1777: 25 DD et 1 donatus). Ab anno 1842 est praedium in manibus privatis. Media pars coenobii corrui, sed extant perpulchrum claustrum et amplum refectorium. Ecclesia adhuc integra, perpulchris altaribus lapideis ornata, caret tecto et ideo fornices eius minantur ruinam. Imago B. M. V. de Caritate nunc est in Ecclesia Cathedrali.

Archivalia: AHN Ciud. Rodr., La Caridad. Perg. 1876, nr. 5/12 — Libros 10528/39. In ultimo inventarium archivorum an. 1569. Papeles 5763/69 — Arch. de Simancas PR 23, 37; RGS II 3179 — Arch. Cathedr. Ciud Rodrigo: Becerro (potius chronica cum cartulario) anno 1800. MS pretiosissimum pro historia Congregationis. Ibid. leg. 8, 16 et leg. 13, 11 (saec. XVII) — MS Vid 1 bis 108/10, 124, 70*, 169*, 171* — B. DE LEON 111/13 — MS Valladolid f. 57/59 — A. SANCHEZ CABANAS, *Historia ecclesiastica de Ciudad Rodrigo*, Bibl. Acad. Historia Madrid, MS D 100—26—4, f. 44b, 56a/59b

³⁶⁾ obituarium domus, quod continetur in Becerro 1800, inscribitur: „Aniversarios y memorias . . . que somos obligados a dezir por los abbades, frayles, sorores, familiares y bienhechores de esta cassa“. Attamen in eo nulla invenitur soror, quod non excludit, tales fuisse insertas necrologio anteriori.

Litteratura: HUGO II 157, pr. 94/98 — WAEFELGHEM 259 — ANTON 297 — BHN I 284 — COTTINEAU 2492 — GOOVAERTS I 290, 294, 319, 340, 421, 508, II 7, IV 83, 211 — *Ind. Doc.* 92, 93 — JAFFE 15398 — NORIEGA DAMC 121/24 — PONZ XII 334 — SERRANO *CDiplSS* IV xl — ZAK 10 — F. FITA, *Los Premonstratenses en Ciudad Rodrigo, datos inéditos* (BRAH LXII, 1913, 468/80) — J. GONZALEZ, *Regesta de Fernando II*, Madrid 1943, p. 516 — M. HERNANDEZ VEGAS, *Ciudad Rodrigo, la Catedral y la ciudad*. Salamanca 1935, I 34 et passim, II 38, 77, 165/68, 239 et passim — *Tierra Charra* II (1928) nr. 48, II (1929), nr. 98, III (1929) nr. 81

Series abbatum (Becerro)

. Abbates perpetui. Primum datum est authenticum secundum archiva, secundum vero, inter parentheses, ex Becerro, quod videtur esse quodammodo arbitrarium.	Pedro (1345/48) Gonzalo de Onis (1349/58) Rodrigo elect. 1359 (—) Juan 1359/76 (idem) Fernando † 1385 (1377/85)
Domingo 1175- (1175/82)	Martin (1386/97)
Benito † 1182 (omittit)	Alonso de la Rua (1398/1413)
Sancho 1182- (item)	Juan Delgado 1414/25
Juan Antoñanes 1184 (item)	Cardin. Prosper de Colonna 1425/32
Pedro 1185 ³⁷⁾ (ca. 1200)	Gonzalo 1454 (1433/47)
Sancho (1195/1211)	Domingo Dominguez (1447/60)
Pedro 1213 (1212/25)	Alvaro Pacheco 1461/86
Velasco (inter 1225 et 1240)	Juan Gomez de Gomiel 1486/88
Pedro 1241 (1241/61)	Francisco de Aguila 1488/1507
Fadrique † 1285 (1262/85)	Card. Pedro de Rijoies 1507/10 ⁴⁰⁾
Paschalis 1292 (1286/1301)	Francisco de Bajo de Bodón 1510/11
Thomas (1302/08)	Fernando de Baltanás 1511/25
Gonzalo 1315 (1309/18)	Alonso de Herrera 1525/31
Bartolomé 1327/33 ³⁸⁾ (1318/33)	Fernando de Chaves 1531/48
Juan 1336 ³⁹⁾ (1334/44)	cf. Avila

³⁷⁾ AHN Vid. Pap. 1389, *ibid.* Retuerta Pap. 7643

³⁸⁾ *Ibid.* Ciud. Rodr. Pap. 5764, *Lettr. com. Jean XXII* 30123

³⁹⁾ AHN Ciud. Rodr. Pap. 5766

⁴⁰⁾ Saec. XV/XVI sequentes competidores commendae obtinuerunt bullas, sed non possessionem: Alvaro de Caraveo, Gaspar Sanchez, Francisco Mudarra, Antonio del Aguila (cf. Villamediana), Cardinal Regino. Processus de commenda adipiscenda perdiderunt: Tomas Guerrero, Cardinal de Coria. Quae nomina citantur absque datis in Becerro Ciud. Rodr. f. 11/12

Fernando de Gata 1548/52 res.	Geronimo de Oña 1624/27
Inseri nequit: Lucas 6 I Nocr. Villoria	Juan Gomez Casasola 1627/30
Guillermo 22. III Nocr. Monzón	Hernando Zaldibar 1630/33
Salvator (electus) 7. XI Nocr. Vitis	Juan Cornejo 1633/36
2. Abbates triennales	Hernando Rebolledo 1636/37
Luis de Mexia 1552/55	Juan Gomez Casasola 1637/39
Antonio Florez 1555/58	Miguel Solis de Miranda 1639/42
Pedro Sobrino 1558/61	Marcos Herbias y Bordallo 1642/45
Antonio Florez 1561/63	Miguel Solis de Miranda 1645/48
Diego de Valderas 1563/66	Juan Cornejo 1648
Fernando de Villafañe Merino 1566/69	Francisco de la Carrera 1648/49
Simon Nuñez de Xaque 1569/72	Pedro Chaves de Aguila 1649/51
Francisco de Melgar 1572/73	Miguel Solis de Miranda 1651/54
Geronimo Calderon 1573/76	Juan Gonzalez de la Cuesta 1654/55
Juan de Guinea 1576/79	Marcos Ramirez 1654/57
Fernando de Villafañe 1579/82	Diego de Toledo 1657/60
Rodrigo de Monrroy 1582/85	Francisco de la Carrera 1660/63
Francisco de Melgar 1585/88	Antonio Requexo 1663
Juan de Licea 1588/91	Juan de Sande Requexo I 1663/66
Franc. de Melgar 1591/94	Pedro Moran 1666/69
Diego de Mendieta 1594/97	Juan de Sande Requexo I 1669/72
Rodrigo de Monrroy 1597/98	Pedro Moran 1672/78
Gregorio de Quixano 1598/1600	Geronimo Perez I 1678/79
Juan de Licea 1600/03	Juan de Sande Requexo I 1679/81
Juan de Terreros 1606/09	Juan de Sande Requexo II 1681/84 ⁴¹⁾
Juan de Licea 1609/12	Juan de Sande Requexo I 1684/86
Pedro Martinez 1612/15	José Gabilan de Valderas 1687/89
Pedro Gomez Davila 1615/18	
Federico Ramiro 1618/21	
Antonio Temporal 1621/24	

⁴¹⁾ Titulus completus eorum erat: „de Sande Calderon Requexo“. Difficile distinguitur avunculus a nepote homonymo.

- Juan Pacheco y Herrera 1689/90
José Gomez Azevedo 1690/93
José de Ocampo 1693/95
Juan Sande Requexo II 1695/96
Juan Montero 1696/99
Manuel de Torres 1699/1702
Miguel Nuñez 1702/05
Andrés de Casasola 1705/08
Geronimo Caballero 1708/11
José Hermano⁴²⁾ Fernandez
Rachado 1711/14
Pedro Ramos 1714/17
Juan Bustillo 1717/20
Sebast. Joaquin Morán 1720/23
Pedro Ribera Corón 1723/26
Juan Bravo 1726/29
Sebast. Joaquin Morán 1729/32
Norberto Durán 1732/33
José de la Encina 1733/35
Alonso Barbadillo 1735/38
Diego Martinez Soto 1738/41
Pedro Martin Baz 1741/44
Bruno Martinez Mataro 1744/47
Juan Santayana 1747/48
Manuel Martinez 1748/52
Franc. Montero 1752/55
Pedro Martin Baz 1755/59
Geronimo Gomez Flores 1759/65
Pedro Martin Baz 1765/66
Juan Caldera Arias 1766/68
Geronimo Gomez Flores 1768/71
Francisco Martin Baz 1771/74
Gregorio Cañada 1774/77
Bernardo Velez de Guevara 1777
Franc. Martinez Meleno 1777/78
Basilio de Nieva 1778/80
Franc. Alvarez 1780/83
Antonio Martin Petite 1783/86
Franc. Alvarez 1786/89
Franc. Sanchez Alvaro 1789/92
Franc. Espinilla 1792/95
Manuel Gaona 1795/98
Diego Rodriguez Mendo 1798/1801
Juan Antonio Orellana 1801/04
Francisco Santos Castro 1804/07
José Hermano Rodriguez 1807/09
Pedro Dominguez Solis 1809/15
Geronimo Perez II 1815/1 .
Fernando Garcia Vital 181 ./18
Juan Baut. Miguelena 1818/24
Diego Rodriguez Borrero 1824/27
Alexandro Marcos Trabanco
1827/30
Pedro Gonzalez Nuñez 1830/33
Aniceto Fernandez 1833/35

⁴²⁾ B. Hermannus Joseph ita vocabatur a Hispanis. „Hermano José“ enim significaret „frater Joseph“.

ERMIDA DO PAIVA B. M. V. (et St. Michael)

Sta. Maria de Eremitorio, quod vulgo vocatur Dompni Roberti, Domus Ste. Marie in Riva de Paiva, -de Ripa Paive, -de Ripa Pavia. Coenobium B. M. V. et S. Michaelis Archangeli Hermitae que est in Ripa Pavie. — Santa Maria da Hermida de Dom Ruberte. („Hormida“ est corruptela). Amoene situm supra valle fluvii Paiva in medio inter Lamego et Viseu, prope Castrodaire versus occidentem. Dioc. de Lamego, Prov. Beira Alta, Lusitania. Vitetur confusio cum multis aliis locis nomine „Ermida“ in illa regione.

Abbatia, quae probabiliter per aliquot tempus ignotum, inter annos 1320 et 1488, et certe annis 1502—1601 pertinuit ad Ordinem Praemonstratensem. Historia tamen foundationis, nobis tradita apud Hugo, videtur esse spuria. Cuius auctor est Bernardus de León, a quo, absque critica, E. de Noriega eam transmisit annalistae nostro Hugo. Ecce historia quam nobis enarrat fr. Bernardus: Robertus frater regis Franciae, Gualteri abbatis in expugnatione Ulissiponis an. 1147 socius, fundatione monasterii Sti. Vincentii ibidem frustrata⁴³⁾, maluit manere in Lusitania, ubi se collocavit in Eremitorio B. M. V. ibi fundans abbatiam Ordinis nostri, cuius evasit primus abbas. Robertus iste nequit esse inventio fr. Bernardi, est enim insertus Necrologio Vitensi litteris saec. XVI ineuntis: „3 Id. Oct. Dominus Rupertus filius regis Francie, primus abbas et fundator monasterii B. M. V. Hermite“⁴⁴⁾. Quae abbatia, secundum fr. Bernardum, primo filia Praemonstrati, dein facta est filia S. Mariae de Caritate, et mater Stae. Euphemiae de Vendoma. Noriega dein addit, canoniam habuisse ecclesias incorporatas in Baltar, Pendilhe, Alhões, et „filiales abbatias“ in Reriz et Ester⁴⁵⁾. Ad probandam suam thesim, affert documentum quoddam Cardinalis Hyacinthi anni 1173, monasterium nuncupans prioratum O. Praem.,

⁴³⁾ Vide de hac assertione infra ubi de abbatia Sti. Vincentii.

⁴⁴⁾ Fr. Bernardus dicit eum fuisse ducem de Arras, fratrem Ludovici IX. Iam NORIEGA recognoscit hoc esse impossibile, et supponit hic agi de fratre Ludovici VII, Roberto duce de Dreux, quae hypothesis haud melius est probata. In Necrologio Caritatis, Becerro Ciud. Rodr. f. 7v legitur: „Rupertus filius ducis Normanniae“. Quae discrepantia auget suspicionem nostram. „Dompnum Rubertum“ fuisse nobilem quendam ex Normannia vel Francia, est probabile, nomen eius enim est inusitatum in Lusitania. Eum fuisse in aliquo connexu cum Ordine nostro aut cum expugnatione Ulissiponis, est improbabile, eum fuisse abbatem, est apertus error. Videtur fuisse prior. Novimus varios priores Ermitae, sed nullum abbatem saec. XII/XIV.

⁴⁵⁾ „abbatia“ in Lusitania boreali potest esse synonymum pro parochia. Videtur constare, in locis supradictis numquam extitisse conventus.

quod ad minus est adulteratum⁴⁶⁾. Atqui fontes qui exstant in Lusitania, ne verbum quidem habent de Ordine Praemonstratensi, et de „Ruberto filio regis Francie“. Patent econtra ex illis sequentia: invenimus complura documenta saeculi XII, quae tractant de priore et communitate „Stae. Mariae et Sancti Michaelis in ripa Pavie“⁴⁸⁾, sed ordo ubique taceatur. Videtur constare, religiosos illos non fuisse canonicos, sed eremitas sub tutela abbatissae de Tarouquela OSB⁴⁹⁾. Ex archivis huius parthenonis enim proveniunt omnia documenta, hactenus nota de coenobio nostro. Communitates huiusmodi eremitarum, abbatiae cuidam subditae, pullulabant hoc tempore in Lusitania regno nascenti. Anno 1145, ergo biennio ante pugnationem Ulissiponis, Alphonsus I rex Lusitaniae Roberto cuidam eremita cum sociis coenobii B. M. V. et Sti. Michaelis „in heremita que est in Ripa Pavie“ donat bona sita prope Portum⁵⁰⁾. Teste epitaphio in muro ecclesiae de Ermida: „Era de 1198, quando morreu o padre ruberto no mes de outubro“, dictus Rubertus obiit anno 1160⁵¹⁾.

Nulla noscuntur documenta saec. XIII/XV, quae loquuntur de hoc monasterio⁵²⁾. Sunt auctores, qui ex fontibus satis recentibus concludunt, Ermidam fuisse commendam Ordinis Equitum Christi⁵³⁾

Anno 1499 — secundum Noriega — Abbas Generalis Orinis vindicavit a rege Lusitaniae duo monasteria in regno illius sita, et ab Ordine defecta,

⁴⁶⁾ Documentum, quod novimus tantum ex copia saec. XVIII, copiae cuiusdam, quam sibi procuravit anno 1488 „Alvaro de Olival, prior do mosteiro conventual de Sta. Maria da Hermida de Dom Ruberte da Ordem de São Agostinho“. Potest esse authenticum, sed verba, quae referunt ad Ordinem Praemonstratensem, videntur esse interpolationes posteriores (HUGO II xcviij, fusius apud MSVid 1 bis 1. c., et Becerro Ciudad Rodr.).

⁴⁸⁾ Ibid. *Leges et consuetud.* I (1866) p. 481. Tria alia, non publicata in Arch. da Torre do Tombo, Col. Especial Parte II Caixa 52. S. Michael in Riva de Paiva, quod occurrit in charta quadam saec. X (PMH *Dipl. et chartae* I, Lisboa 1867, nr. 157), secundum Prof. R. Pinto Azevedo, est monasterium a nostro distinctum.

⁴⁹⁾ Nunc in Arch. da Torre do Tombo, Lisboa. Quae omnia mihi benigne communicavit Dr. Rui Pinto Azevedo, professor quondam Ulissipone et Conimbricae.

⁵⁰⁾ *Documentos medievais Portugueses*, ed. Academia Portuguesa de Historia, *Docum. Regios* I (Lisboa 1958) nr. 211

⁵¹⁾ Quam inscriptionem videntes, forte visitatores Ordinis circa an. 1499/1514 texuerunt suam hypothesim, ad iura illius confortanda.

⁵²⁾ Quod non excludit, talia documenta exstare, archivalia enim post an. 1200 in archivis Lusitaniae nemo umquam rite ordinavit et exhaustit, asserente Dr. Pinto Azevedo supra laudato.

⁵³⁾ Ita in MSS saec. XVII/XVIII in domo parochiali in Castrodaire existentibus.

scilicet Ermida do Paiva et Vandoma⁵⁴). Quo titulo, nescitur, quia chartis, necrologiis⁵⁵), catalogis⁵⁶) et quibuslibet aliis documentis Ordinis ante an. 1500 dicta monasteria sunt penitus ignota. Mittitur in Lusitaniam fr. Clemens, canonicus de Buxeto, tamquam procurator visitatorum circariae. Rex implicite quidem fatetur, se nihil scire de monasteriis quondam nostri Ordinis in ditioe sua, sed promittit, se omnia esse facturum ut Ordo in iura sua redintegretur. Quod ius obtinetur pro Ermida tantum, cuius canonici, ad saeculares dilapsi mores⁵⁷), regulae et habitui Ordinis se subiiciunt anno 1502, et paternitati abbatis St. Mariae de Caritate anno 1514⁵⁸). Tamen rex dederat patronatum in abbatiam⁵⁹) marchioni de Villareal, qui filium suum Christophorum de Noronha, ipso anno 1514 instituit commendatarium, a quo postea transiit ad Petrum nepotem. Qui ambo pessime gubernaverunt, bona monasterii emphyteutice dilapidantes, conventumque redigentes ad duos canonicos. Bulla subreptitia obtenta, bona residua monasterii, ab an. 1570 omni religioso destituti, in 3 commendas „ad pios usus“ saecularium fraudulentè commutat marchio, quas statim tradit Ludovico de Coutinho consobrino suo, abbate Caritatis frustra reclamante. Anno 1579, Gregorius PP. XIII mittit abbatem de Silos OSB, ad reformandos Praemonstratenses in Lusitania⁶⁰). Anno 1589 obit in India Anto-

⁵⁴) Arch. Cathedr. Burgos, Becerro de Ibeas (Copia saec. XVIII), HUGO et NORIEGA MS Vid 1 bis 11. cc. Quae documenta videntur esse authentica, ideo possumus supponere, postulationes Ordinis fuisse fundatas.

⁵⁵) In Necrologio Vitensi antiquiori (saec. XVI ineunte conscripto), praeter Rurbertum praefatum, inscribuntur duo abbates et nonnulli canonici et subdiaconi Hermitae.

⁵⁶) Bern. de Leon citat ambas abbatias tamquam Praemonstratenses „como consta del cathalogo antiquo de nuestras circarias“, addens hypothesim temerariam, canonicos Regulares S. Crucis de Coimbra ab illis assumpsisse habitum et regulam. Revera dicta Congregatio, fundata an. 1131, habuit Constitutiones Sti. Rufi Avenionensis.

⁵⁷) An. 1488 domus quidem dicit se esse Ordinis Sti. Augustini, videtur vero vixisse ad morem canonicorum saecularium.

⁵⁸) Amborum diplomatum copias tantum noscuntur apud NORIEGA MS Vid 1 bis 129/30, HUGO II cij et Becerro Ciud. Rodrigo, ubi etiam dicitur, canoniam an. 1514 iam a 40 annis fuisse sine abbate.

⁵⁹) Domus reapse videtur fuisse abbatia ad tempus, quod probant, praeter insertionem duorum abbatum in necrologium Vitense, pedum saec. XIII et mitra saec. XIV, ex Ermida provenientes, et nunc asservata in Museo de Arte Antiga Ulissipone.

⁶⁰) *Vida de San Domingo de Silos*, Madrid 1688 III 306. — Visitator iste nullos iam invenit religiosos in Ermida.

nio de Noronha Pereiro, frater ultimi commendatarii. Paenitens in testamento suo stipulatur, annuatim summam sat pinguem esse solvendam ad restituendam abbatiam Ordini suo, et ad duodecim canonicos ibi sustentandos. Sed curator testamenti, archiepiscopus de Goa, callide omnia vertit in favorem ordinis sui Augustiniani, cui an. 1601 per aliam bullam subreptitiam legaliter addicitur abbatia Eremitana. Qui ordo tamen, resistantibus marchioni de Villareal et episcopo Lamecensi, bona canonicae non obinet, sed summa, vi testamenti solvenda, attribuitur cuidam asceterio eius in civitate Portuensi. Congregatio O. Praem. in Hispania pertinaciter dimicat pro monasterio recuperando, immo post aliquot annis impetrat revocationem bullae anni 1601, sed omnia fuerunt in cassum. Ermida fit parochia clero saeculari commissa, quod mansit usque hodie. Superest ecclesia romanica, modica et pulchra, sicut et pars monasterii, in quo habitat parochus.

Archivalia: Ea quae inveniuntur in Portugal, et quae vix referunt ad coenobium quoddam nostri Ordinis, supra iam notavimus. Documenta ad hanc domum referentia, et in archivis S. Mariae de Caritate quondam existentia, enumerantur in Becerro anni 1569 (AHN Ciudad Rodrigo, f. 38), et in Becerro anni 1800, Arch. Episc. Ciudad Rodrigo, cf. indicem sub Hermida. — MS Vid 1 bis 105/08, 160, 80/82* — BERN. DE LEON 94/100.

Litteratura: HUGO II 159, pr. 98/102 — WAEFELGHEM 117 — AZEVEDO BARBOSA III 48 (: „foi convento de frades bentos em tempo remoto“) — COSTA VI 233 — *Grande Enc. Port.* IX 954 — NORIEGA DAMC 124/31 — Fr. Antonio DA PURIFICAÇÃO, *Chronica da Antiquissima Provincia de Portugal da Ordem dos Ermitas de São Agostinho*, Lisboa 1642, I 9 — A. de LACERDA, *Historia da arte em Portugal*, Porto 1942, I 552 — IDEM, *Historia de Portugal*, ed. BARCELOS, II 652/53 — IDEM, *O templo das siglas. A igreja da Ermida do Paiva*, Porto 1919 — P. Miguel de OLIVEIRA, *As paróquias rurais portuguesas, a sua origem e formação*, Lisboa 1950, p. 189 — PMH *Dipl. et chartae* I (1867) nr. 157, *Leges et consuet.* I (1866) p. 481 — J. Pedro RIBEIRO, *Dissertações chronologicas e criticas sobre a historia e jurisprudencia ecclesiastica e civil de Portugal*, Lisboa 1857, II 216, III 187 — IDEM, *Observações historicas e criticas para servirem de memorias do systema da diplomatica portuguesa*, Lisboa 1798, p. 134 — R Dos SANTOS, *O romanico em Portugal*, Lisboa 1955, p. 121 — *Catalogo ilustrado da Exposição retrospectiva de arte ornamental portugueza e espanhola*, s. 1. 1882 — (BIBL. NAC. DE LISBOA) *Guia de Portugal*, Lisboa 1944, III 991/94

Priores nondum, respective non iam Praemonstratenses
(ex documentis supra citatis)

Rubertus 1145/60

Joannes 1167/72

Pelagius 1173

Joannes Menendi 1188/89

P 1191

Alvaro de Olival prior 1488

abbates:

sedisvacantia 1474—1514	ex Necrol. Vitis:
Cristovão de Noronha 1514 —	Ludovicus 5. II
Pedro de Noronha † 1575	Martinus de Reriz 23. XII

FREZNILLO DE LAS DUEÑAS B. M. V.

Sta. Maria de Choro, -de Freznillo, -Ffrezniello, Fresnillum Dominarum.
Juxta Dorium flumen, non longe a La Vid versus occidentem, Dioc. Osma, nunc Burgos, Prov. de Burgos.

Parthenon, fundatus an. 1164 a Dominico abbate Vitensi, in fundo donato a Petro Gutierrez et Elvira eius uxore. Abbas distribuit sorores coenobii sui in hunc locum et in Brazacortam. Insignis benefactrix erat Doña Sancha Perez, quae et ipsa intravit. Bona asceterii erant separata ab abbacia matre. Anno 1348 ultima vice verbum fit de monialibus⁶¹⁾. Dein paulatim est collapsum, et moniales sunt extinctae. Anno 1509 fuit beneficium absque cura pastoralis, ad collationem Curiae Romanae alternatim cum abbate Vitensi, quo ipso anno bona eius dantur mensae abbatiali Vitensi⁶²⁾. Saeculo XVI in monasterio vixerunt eremitae. Anno 1568 supprimitur, et pleno jure unitur abbaciae Vitensi⁶³⁾, Unio asceterii cum Collegio Salmanticensi an. 1577 decernitur, et an. 1751 revocatur. Anno 1729, aedes claustrales non iam substiterunt. Ecclesiae post saec. XVI videtur esse substituta nova, quae est parochialis.

Archivalia: AHN Freznillo 5 Perg. (Regesta cf. *Ind. Doc.* 213/22) — Ibid. Salamanca S. Norb. Pap. 6045 — Ibid. Vid Pap. 1386 — Arch. Mon. de la Vid MS 2 bis f. 457/72, Libros 17, pp. 195/204

Litteratura: HUGO II 159 — WAEFELGHEM 259 — COTTINEAU 1219 — *Ind. Doc.* 97, 98, 100, 103, 109, 111, 122/24, 132/33, 159, 169, 183, 213/22 NORIEGA DAMC 147/48

Priorissae (AHN)

Maria 1288, Olalla Martinez 1326, Maria Garcia 1343
Inseri nequeunt ex Necr. Vitensi: Sancha 18. IV, Maria Perez 19. IV, Elvira 18. XI.

⁶¹⁾ AHN La Vid Perg. 383, 11. An. 1449 verbum fit de „Ferdinando abbate Vitensi et patre abbate dicti monasterii de Freznillo“. Tamen NORIEGA asserens moniales ibi floruisse usque ad annum circiter 1520, videtur errare. (Ibid. 385, 5)

⁶²⁾ Ibid. 386, 10

⁶³⁾ Ibid. Pap. 1394

